

KĄ SEKA SEKANTIS?

Dalyvio *sekantis* byla ilga ir prieštaringa, ją prisiminti paskatino Dainiaus Razausko straipsnis „Dėl *sekančio* klausimo“. Jame apžvelgta, galima sakyti, visa šio dalyvio taisymų istorija, išsakyta nemaža ir naujų minčių. Daugelis autoriaus samprotavimų verti dėmesio, bet yra ginčytinų dalykų, kuriuos reikia pasiaiškinti. Juo labiau reikia atsiliiepti į kalbininkams išsakytus priekaištus.

Pagrindinė straipsnio tema – dalyvis *sekantis*. Pradedama nuo abejonių dėl jo teiktinų ir neteiktinų reikšmių, toliau dėl jų diskutuojama, o pabaigoje primygtinai ginama jo vartoseną reikšme „paskesnis, einantis po ko“. Panašiai nagrinėjamas ir veiksmažodis *sekti*. Mes čia savo svarstymus ir pradėsime nuo jo.

Veiksmažodį *sekti* iš tikrųjų galima gretinti su veiksmažodžiu *eiti*, bet tarp jų nereikėtų dėti lygybės ženklo ir be atodairos vieną keisti kitu. Jų reikšmių santykiai painūs ir sudėtingi.

Kaip pirmoji (pagrindinė) veiksmažodžio *sekti* reikšmė nurodoma – „eiti, vykti paskui“ (DŽ 1993 ir DŽ 2000 684), „eiti, vykti iš paskos, pridurmais“ (LKŽ XII 338), o ją geriausiai iliustruoja tokie žodynų pavyzdžiai: *Prašom sekti paskui mane; Šuo sėka žmogų* (DŽ); *Užteks man pamoti vienu pirštu, paliks ją ir seks paskui mane; O kaip jis ejo nuog kalno, sekė jį daug žmonių* (LKŽ). Veiksmažodis *sekti* čia reiškia ne šiaip ėjimą iš paskos po ko kito vietos atžvilgiu, bet ir savotišką priklausomybę nuo to, kuris eina priekyje, atsidavimą jo valiai ar šliejimąsi prie jo. Tas, kuris yra priekyje, po savęs einantį *veda*, tiksliau sakant – *vedasi*. Imkime pavyzdį, kur ančiukų priekyje einanti antis ančiukus *vedasi*, po jos einantys ančiukai ją *seka*, o ančiukai vienas po kito tik *eina*, bet vienas kito neseka.

Panašios dvilypės yra dar kelios šio veiksmažodžio reikšmės, pavyzdžiui, „einant pėdsakais tyrinėti, stengtis surasti kieno ėjimo kryptį“: *Šuva seka zuikio pėdas* (LKŽ XII 339); „stebėti judantį daiktą“: *Vaikai aptilo, tik akimis sekė voveraitę* (ten pat). Čia irgi yra ar buvo judantis „veikėjas“, o po jo kitas

eina iš paskos. Antriosios reikšmės čia nustelbia ėjimą, yra svarbesnės ir iškeliamos kaip atskiros savarakiškos šio veiksmažodžio reikšmės. Galima sakyti, kad veiksmažodį *sekti* pateisina šalia ėjimo turimos šalutinės ar nuo jo nutolusios reikšmės.

Tačiau prie pirmosios veiksmažodžio *sekti* reikšmės LKŽ pateikia ir tokių pavyzdžių, kur ėjimas paskui ką nusakomas be papildomos priklausomybės reikšmės arba toji reikšmė labai neaiški: *Lapė sėkė bulių iki kiemo; Paskum ratus sėkė baltas šuniokas* (LKŽ XII 338).

Dar kitokie LKŽ pavyzdžiai su perkeltine veiksmažodžio *sekti* reikšme: *Nelaimės [...] seka viena kita; Vargas vargą seka* (LKŽ XII 338). Čia ėjimo iš paskos vietos atžvilgiu iš viso nėra, o nusakomi laiko atžvilgiu vienas po kito einantys įvykiai. Galima įžvelgti ir vienas po kito vykstančių reiškinių priežastinį ryšį – nelaimės ir vargai gali būti susiję ir kilti vieni iš kitų. Toji šalutinė reikšmė čia pateisina veiksmažodį *sekti*. Taip pažiūrėjus, gali būti pateisinama ir jo reikšmė „išplaukti, aiškėti“: *Iš to sekė išvada...* (LKŽ XII 339). Bet čia tuo tarpu labiau rūpi ne veiksmažodžio reikšmė, o galėjimas reikšti ėjimą po ko laiko atžvilgiu.

Reikia sutikti su D. Razausku, kad veiksmažodžio *sekti* pagrindinė reikšmė „eiti iš paskos“ erdvėje lengvai gali būti perkelta laikui, nes veiksmažodis *eiti* gali reikšti ir laiko ėjimą. Logiškas ir jo retorinis klausimas: „Bet jei galima vargū vargą, nelaimėi nelaimę sekti, tai kodėl negalėtų ir džiaugsmas sekti džiaugsmą, laimė laimę ir šiaip niekatras (neutralus) nutikimas niekatrą nutikimą ar tiesiog kartas kartą *sekti*? Taigi ir suvažiavimas suvažiavimą, posėdis posėdį, (nūn išėjęs) laikraščio numeris (prieš tai išėjęs) laikraščio numerį ir t. t. *sekti*?“ Ir toliau: „Kuo remiantis vieni pavyzdžiai skiriami nuo analogiškų kitų ir laikomi neteiktiniais?“ (žr. šio sąs. 230 p.).

Skirtumą galima įžvelgti tokį, kad vieni kartu gali rodyti ėjimą po ko laiko atžvilgiu ir priežastinį ryšį (vieni su kitais gali būti susiję – vargai ir nelaimės, džiaugsmas ir laimė); kiti rodo tik vėlesnį daiktą ar reiškinį be priežastinio ryšio tarp jų – tokie, pavyzdžiui, yra keli laikraščių numeriai ir neutralūs įvykiai. Pirmiesiems veiksmažodis *sekti* tinka, antriesiems – pritempiamas dirbtinai. Paprastą buvimą ar atsiradimą po ko be pašalinių reikšmių ar sąsajų gyvoji kalba nusako veiksmažodžiu *eiti* ar jo sinonimais: vienas laikraščio numeris *eina* (*išeina*) po kito, autobusas *eina* (*važiuoja*) po autobuso, diena *eina* po dienos, mėnuo po mėnesio, metai po metų. Taip pat ir ateitis *eina* (*ateina*) po praeities (ir dabarties). Gyvojoje kalboje nesakoma *diena seka dieną*, juo labiau netikras pasakymas *ateitis seka praeitį*.

Nieko neįrodo ir nieko nekeičia samprotavimai apie dvejopus ėjimus – tiek vietos, tiek laiko atžvilgiu. Ar ant kelio stovinčiam žmogui autobusai važiuoja pro šalį, ar važiuojant autobusu pro šalį lekia pakelės stulpai, vis tiek jie *eina* vieni po kitų. Nesvarbu, ar metafiziškai kalbant mes einam pro laiką (*praeiti metai*) ar laiko vienetai lekia pro mus (*praėję metai*), vis tiek kalbame apie ėjimą, o ne apie sekimą. Yra tokios Rilke's eilėraščio vertimo eilutės: *...mums atrodė, kad praeina metai, o praėjom iš tiesų tik mes* (Rilke 1975: 133). Nepasakysi – *ne metai sekė mus, o mes sekėme metus*.

Kai kalbama apie dvejopą ėjimą ir sekimą, šių veiksmų (ėjimo ir sekimo) reikšmės iš esmės skiriasi, – žmogus *objektus* ar *įvykius seka* iš šalies – kaip pro šalį važiuoja autobusai ar lekia pakelės stulpai, kaip dienos *eina* po dienų ar *metai* po metų; stebimi *daiktai* ar *įvykiai eina* vieni po kitų. Ėjimo po ko nereikia suplakti su einančių dalykų sekimu iš šalies. Taip pat ir sekėjo nereikėtų statyti į vieną gretą su sekamais objektais ir iš to daryti išvadų apie veiksmožodį *sekti* ir vienas kitą *sekančius* įvykius.

Jau nekalbant apie veiksmožodį *sekti* ėjimui po ko nusakyti, kalba nesitenkina nė veiksmožodžiu *eiti*, jį gali atstoti raiškesni ir vaizdingesni sinonimai. Antai *metai* po metų *slenka*, *dienos* po dienų *bėga* arba *lekia*, *debesys* po debesų *slenka* arba *plaukia*. O Maironio „Trakų pilyje“ (MairRR I 65) *banga gena bangą* yra kur kas vaizdingiau nei *banga eina po bangos* ir visai skurdu būtų – *banga seka bangą*. Arba eilėraščio „Vakaras ant ežero Keturių kantonų“ posmelis:

*Kiek atminimų atsitikimų,
Gyvy kitados,
Vienas už kito brėško ir šovito
Anapus ribos! (MairRR I 129)*

Ar čia galima išvesti, kad atminimai *sekė* atminimus ar atsitikimai atsitikimus? Galima, bet ką tai duotų ir ką įrodytų? Dirbtinai išvedami pasakymai su veiksmožodžiu *sekti* negali būti laikomi lemiamais argumentais, kuriais galėtume teisinti dalyvį *sekantis*.

Dalyvis *sekantis*, aišku, sudarytas iš veiksmožodžio *sekti*, bet ne kiekvieną jo pavartojimo atvejį galima gretinti su tuo veiksmožodžiu ar iš jo išvesti. Dalyvio reikšmės ne mažiau lemia ir kitos aplinkybės.

Svarbiausia yra skirti dvi dalyvio *sekantis* reikšmės, tiksliau sakant – du jo vartojimo būdus. Vienais atvejais šis dalyvis reiškia po ko nors esantį ar einantį dalyką, kai tas dalykas anksčiau pasakytas ar šiaip aiškus: *sekanti die-*

na yra po ankstesnės dienos, *sekantis autobusas* po pirmesnio autobuso. Kitais atvejais su prieš einančiais dalykais jis nesiejamas, tik šiaip pabrėžiama tai, kas toliau pasakoma: *Tai rodo sekanti* (t. y. toliau pateikiama) *lentelė* (prieš tai kitos lentelės nebuvo); *Komisijos sudėties sekanti* (apie kitokios sudėties komisiją nekalbama).

Šias reikšmes kalbininkai aiškiai skiria ir jas vertina nevienodai. J. Jablonskis pradėjo šį dalyvį taisyti, jis mini abi tas reikšmes ir abi jas taiso, – pirmąją įvardžiu *kitas*, antrąją įvardžiais *šis*, *toks*, *štai kas*. Antai *sekantį šeštadienį* taisė į *kitą šeštadienį* (JablR IV 107; J.JablRR II 108), o *kiaules gydyti sekančiu būdu* pataisyta – *gydyti šiuo būdu* (JablR V 159, 161; J.JablRR II 448, 450). Vėliau, rašydamas pastabas apie Viktoro Kamantausko *Kalbos netaisyklingumų žodynėlį*, cituoja tą žodynėlį, kur pateikti abu tie taisymai, bet pats „savo reikalui“ pirmąją reikšme sakosi esąs pratęs vartoti „*tolesnis dabar iš eilės*“ (*kitas* pridėtas skliausteliuose, matyt, suabejota, ar jo gali užtekti) (JablR V 202).

Antrąją reikšmę klaida laiko visi kalbininkai ir ją sutartinai taiso. Ji ne kartą taisyta *Kalbos kultūros* leidinyje. Abi šias reikšmes *Kalbos kultūroje* išspausdintuose straipsniuose mini Klementina Vosylytė (KK 35 50) ir Kazys Ulvydas (KK 51 6), bet ten jos vertinamos skirtingai – pirmoji pripažįstama (*sekantis laikraščio numeris*, *sekanti stotelė*), taisoma tik antroji: *Tai rodo sekanti* (= *ši*) *lentelė*; *Darbų tvarka sekanti* (= *tokia*). Pabrėžiamoji to dalyvio reikšmė laikoma neabejotina klaida.

Kitame, anksčiau rašytame straipsnyje K. Ulvydas yra parodęs, kad pabrėžiamosios reikšmės dalyvis *sekantis* pavartojamas net daiktavardiškai (be pažymimojo žodžio) arba iš jo padaromas ir pabrėžiamąja reikšme pavartojamasrieveiksmis *sekančiai*: *Tai rodo sekantį*, taisoma: *Tai rodo štai ką*; *Darbai paskirstyti sekančiai*, taisoma: *Darbai paskirstyti šitai* (KK 23 26). Tai didelės klaidos, rodančios, kur gali nuvesti aklas šio dalyvio vartojimas pagal kitų kalbų (šiuo atveju rusų kalbos) pavyzdžius.

Neminėdami pirmosios reikšmės, pabrėžiamąja reikšme vartojamą dalyvį *sekantis* taiso *Kalbos praktikos patarimai*: *Vilniuje dabar veikia sekančios* (= *šios*) *parodos*; *Gydyti galima sekančiu* (= *šiuo*, *šitokiu*, *tokiu*) *būdu* (KPP 256–257). Ten pat taisoma daiktavardinė to dalyvio vartosena ir iš jo sudarytasrieveiksmis: *Atsakydamas į jūsų raštą, pranešu sekantį* (= *pranešu štai ką*); *Lėšos sunaudotos sekančiai* (= *taip*). Tokios dalyvio *sekantis* irrieveiksmio *sekančiai* klaidos įrašytos į Kalbos komisijos patvirtintą Didžiųjų

kalbos klaidų sąrašą (KKN 145). Dėl pabrėžiamosios dalyvio *sekantis* reikšmės neturėtų kilti jokių abejonių – tokia jo vartoseną nepateisinama.

Diskutuoti galima tik dėl dalyvio *sekantis* vartojimo reikšme „esantis tuoj po ko, einantis tuoj po ko“. Dėl to ir diskutuojama arba, jei ir nediskutuojama, esama įvairių nuomonių. Vieni taip vartojamą šį dalyvį laiko klaida, kiti tokią vartoseną pripažįsta ir gina, treči nutyli.

Taip vartojamą šį dalyvį, be J. Jablonskio, iš įtakingesnių kalbininkų yra taisęs Juozas Balčikonis. Pirmiausia minėtina, kad 1935 metais *Gimtojoje kalboje* jis taisė *sekančią savaitę į kitą savaitę* (J.BalčRR I 145) ir dėl to diskutavo su Edvardu Viskanta, kuris *sekančią dieną* ir *sekančią savaitę* gynė todėl, kad to reikalaujant „kalbos tikslumas“ (ten pat, 155–156). Panašiai kaip E. Viskanta apie šį dalyvį 1939 m. rašė *Kalbos patarėjo* rengėjai ir redaktoriai Leonardas Dambrauskas, Antanas Salys ir Pranas Skardžius (tik jie rašė ne *sekantis*, o *sekąs*, *sekanti*); jų žodžiais, jis „negali būti pakeistas įvardžiu kitas“, nes „kita diena gali būti ir ne ta, kuri tuojau eina po kalbamosios“ (KP 111). Vėliau, 1959 m. rašydamas pastabas apie J. Jablonskio taisymus, panašią mintį pakartojo Jonas Palionis (J.JablRR II 522–523). Tačiau J. Balčikonis laikėsi savo nuomonės ir tą dalyvį toliau taisė (J.BalčRR I 225, 288).

Kalbininkų nesutarimai, žinoma, trikdo visuomenę, bet labiausiai ją painioja, kad tokią šio dalyvio vartoseną nevienodai vertina norminamieji veikalai: *Kalbos patarėjas* (1939) ir du pirmieji DŽ leidimai (1954, 1972) pripažįsta, o nuo trečio DŽ leidimo (1993) taisoma įvardžiu *kitas*.

Visi, kurie tą dalyvį gina, nurodo tą pačią priežastį – kad įvardžio *kitas* jam pakeisti gali neužtekti, nes įvardis gali reikšti ne tuoj po ko einantį dalyką. Kad dalyvis vartojamas pagal atitinkamą veiksmažodį *sekti*, niekas iš kalbininkų neužsimena, tokia dalyvio reikšmė iš veiksmažodžio nevedama. Čia ne veiksmažodis lemia tokią dalyvio reikšmę, o priešingai – veiksmažodžio reikšmė atkuriamą iš dalyvio. Pasakymai *sekantis autobusas*, *sekanti diena* reikalingesni ir priimtinesni nei *seka autobusas*, *seka diena*.

Viską sudėję ir įvertinę, turime pripažinti, kad dalyvis *sekantis* reikšme „einantis tuoj po ko“ neturėtų būti laikomas kalbos klaida. Bet jis nėra ir natūrali tradicinė lietuvių kalbos forma. Lietuvių kalboje ji atsirado dėl kitų kalbų įtakos ir pirmiausia pasirodė senuosiuose raštuose. Kaip rašo *Kalbos patarėjas*, šitokią vartoseną „yra nulėmusi ne liaudinės, bet rašomosios kalbos praktika“ (KP 111). Beje, kaip matyti iš LKŽ pavyzdžių, senuosiuose raštuose pasitaiko ir visai netinkamos šio dalyvio vartosenos, kai jis vartojama

mas aiškinimui nusakyti: *O viešpats jiems padėjo ir žodį pastiprino sekančiais stebuklais* (LKŽ XII 318).

Gyvoji kalba šio dalyvio nei po ko einančiam, nei juo labiau pabrėžiamam dalykui vadinti nevarato. LKŽ neduoda nė vieno iš tarmių užrašyto tokio dalyvio pavyzdžio. Jų beveik nėra nė tautosakoje. Ir gyvojoje kalboje, ir pasakose ta reikšmė įprastas įvardis *kitas*. Šio įvardžio reikšmę „einantis po ko“ su pavyzdžiu *Ar lipsite kitoje stotelėje?* pateikia vėlesni DŽ leidimai (1993, 2000 308). LKŽ irgi pateikia tokios reikšmės pavyzdžių: *Kitus metus ar eisi (mokyklon)?; Cit neverk, neraudok, jaunoji mergele, aš tave parvesiu kitą rudenį* (LKŽ V 902).

Gražių šio įvardžio pavyzdžių randame J. Balčikonio verstose *Brolių Grimų pasakose*, kur jo kitaip nesuprasi, kaip „artimiausią, pirmiausia esantį“: *Atėjo kitą dieną žmogelis, ir jį pradėjo spėti jo vardą* (Pasakos 1966: 278); *Kareivis sutiko ir visą kitą dieną nuo širdies dirbo* (ten pat, 302); *Kitą rytą karalius išsiuntė žmones ieškoti pėdsako...* (ten pat, 305).

Panašių sakinių yra Salomėjos Nėries spaudai parengtose pasakose: *Kitą dieną Jonukas vaikščiojo lyg durnaropių apsivalgęs* (S.NėrR III 190); *Kitą naktį saugojo kitas tarnas* (ten pat, 226). Šiose pasakose tuoj po ko einantis dalykas nusakomas ir kitaip, bet dalyvio *sekantis* nėra nė kvapo. Kai vardijama daugiau dalykų, jie nurodomi įvardžiais *antras, trečias*: *Antrą dieną griovakasyss lieka pietų virti; Trečią dieną virtuvėje lieka jau kalvis* (ten pat, 218). Tokią pat reikšmę turi pasakymas *rytojaus dieną: Rytojaus dieną <...> bernas, pasiėmęs rožančių, išėjo į pakelę ir laukia* (ten pat, 269).

Įdomu ir iškalbinga, kad ne *sekančią*, o *rytojaus dieną* randame administraciniame tekste – Civiliniame kodekse: *Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių* (118 str.).

Tam reikalui yra ir kitų raiškos būdų. Toks yra *tolesnis*, kuriuo žodynuose aiškinama atitinkama įvardžio *kitas* reikšmė (*ateinantis* tam reikalui netinka, nes nusakomasis dalykas gali būti jau atėjęs ir praėjęs). Galėtų būti ir *paskesnis*, bet turbūt labiau tiktų *artimiausias*: *lipsiu artimiausioje stotelėje, terminas prasideda artimiausią dieną*.

Dalyvis *sekantis* nėra toks būtinas, kaip aiškina jo karštieji gynėjai, o įvardis *kitas* toks neaiškus, kad trukdytų susišnekėti. Daugeliu atvejų aki-vaizdu (matyti iš konteksto), kad tuo įvardžiu nusakomas dalykas eina tuoj po kito tokio pat ar panašaus dalyko. Tokie yra visi pirmiau minėti atvejai: *lipsiu kitoje stotelėje, kitą dieną vaikščiojo, kitą naktį saugojo. Sekantis reika-*

lingesnis nebent tada, kai vienas po kito eina keli vardijami dalykai, pavyzdžiui, yra keli iš eilės kur nors kviečiami žmonės. Kitur jis, jei ir nelaikomas klaida, bet nebūtinai. Galima sutikti, kad pasakymas *ar lipsite sekančioje stotelėje* nėra kalbos klaida. Bet joks trūkumas nėra klausti: *Ar lipsite kitoje stotelėje?* O *sekanti stotelė* iš transporto pranešimų ne išguita, ji ten niekada nebuvo paplitusi. Tiesiog pasirinktas lietuviškesnis, kalbai tinkamesnis variantas – *kita stotelė*.

Kad *sekantis* be reikalo kaišiojamas kur pakliūva, gerai matyti iš J. Balčikonio taisyčių pavyzdžių. Dirbtinius pasakymus su tuo dalyviu jis keitė gyvosios kalbos atitikmenimis su įvardžiu *kitas* ir tiems pakaitams negalima prikišti jokių neaiškumų ar dviprasmybių: *Sekančių (= kitų) metų pavasarį barkūnas buvo patręštas* (J.BalčRR I 307); *(bitė) palypėjo žemyn prie sekančio (= kito) žiedo* (ten pat, 288); *dar sekančių (= kitų) dieną dvidešimt vyrų <...> turėjo stoti į dvarą* (ten pat, 292). Pakaitai čia ne tik įprastesni, bet ir aiškesni už taisomuosius pasakymus: pavasaris, kai barkūnas (tokia pievų žolė) buvo patręštas, gali būti ne bet koks kitas, o artimiausias praėjęs; bitė nuo vieno žiedo užlipo ant kito, t. y. pirmo iš eilės žiedo. Antrame pavyzdyje netikęs yra ne tik *sekantis žiedas*, nelogiška *palypėjo žemyn* – palypėti galima tik aukštyn. Taip pat nelogiškas ir nepateisinamas *sekantis* su dalelyte *dar*: *dar sekančių dieną*, – *dar sekantis* nėra tuoj po kito einantis. Čia kaip tik tinka laisvesnės reikšmės *dar kitą dieną*.

Dalyvio *sekantis* vartojimo reikšme „einantis tuoj po ko“ negalima svarstyti atitrauktai nuo konkrečiais atvejais kylančių klausimų – kam tas dalyvis reikalingas, ką jis duoda, kaip dera prie konteksto ir stiliaus. Karštieji jo gynėjai tuos klausimus linkę pamiršti, jiems atrodo viskas labai paprasta, tik kalbininkai to nesuprantą arba išsisukinėją. Antra vertus, vargu ar gerai pasielgė DŽ vėlesni leidimai. Geresnę išeitį buvo radę *Kalbos praktikos patarimai*: čia taisoma visų pripažįstama šio dalyvio klaida, primenama jo tradicinė vartoseną, o ginčijamoji reikšmė diplomatiškai nutylima – taisyti jos nesiimama, o skleisti nenorima.

Galima pageidauti, kad patarimų leidinys atsakytų į visus klausimus, bet netinka to reikalauti iš Valstybinės lietuvių kalbos komisijos patvirtinto Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo. Jame nurodytos tik didžiosios šio dalyvio klaidos, o kas prie jų nepriskiriama, to ten nėra ir neturi būti. Kalbos komisijos nuomonė turėtų būti pasakyta žodžių reikšmėms skirtoje *Kalbos patarimų* knygutėje.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

- J. BalčRR I – J. Balčikonis. *Rinktiniai raštai* 1, Vilnius: Mokslas, 1978.
- DŽ – *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1954; 3 pataisytas ir papildytas leidimas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1993; 4 leidimas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000.
- JablR IV, V – *Jablonskio raštai* 4, 5, Kaunas: Švietimo ministerija, 1935, 1936.
- J. JablRR II – J. Jablonskis. *Rinktiniai raštai* 2, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959.
- KKN – *Kalbos komisijos nutarimai 1977–1998*. 3 pataisytas ir papildytas leidimas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.
- KKP – *Kalbos praktikos patarimai*. Sudarė Aldonas Pupkis. 2 pataisytas ir papildytas leidimas, Vilnius: Mokslas, 1985.
- KP – *Kalbos patarėjas*. Paruošė L. Dambrauskas, redagavo A. Salys ir Pr. Skardžius. Kaunas: Lietuvių kalbos draugija, 1939.
- LKŽ V – *Lietuvių kalbos žodynas* 5, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959.
- LKŽ XII – *Lietuvių kalbos žodynas* 12, Vilnius: Mokslas, 1981.
- MairRR I – Maironis. *Rinktiniai raštai* 1, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1956.
- S.NėrR III – Salomėja Nėris. *Raštai* 3, Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1957.
- Pasakos – *Brolių Grimų pasakos*. Vertė J. Balčikonis. Vilnius: Vaga, 1966.
- Rilkė R. M. 1975: *Poezija*, Vilnius: Vaga.
- Ulvydas K. 1972: Netaisyklinga gerų žodžių vartoseną. – *Kalbos kultūra* 23, 12–30.
- Ulvydas K. 1986: Penkiasdešimt „Kalbos kultūros“ sąsiuvinė. – *Kalbos kultūra* 51, 3–6.
- Vosylytė K. 1978: Veiksmažodžio *sekti* reikšmės. – *Kalbos kultūra* 35, 48–50.

Gauta 2008 09 01

WHAT FOLLOWS THE FOLLOWING

S u m m a r y

The participle *sekantis* (Eng. ‘following’) has aroused and still arouses a large amount of discussion. There are quite a few issues to be solved in its relation to the verb *sėka* (*sėkti*).

The verb *sekti* is ambivalent: it means going after someone or something and depends on the one who/which goes before him/her/it. It thus is possible to follow sb or sth (*sekti*) in space or time, e.g.: *Šuo seka paskui žmogų* (Eng. lit. ‘The dog follows after a man’); *Nelaimės sekė viena kitą (viena po kitos)* (Eng. lit. ‘Misfortune follows one_{NomSg} another_{AccSg}/one after another’). Going one after another with no relation of dependency or causality is expressed by the verb *eiti* (Eng. ‘to go’) or another verb in the same meaning, e.g.: *dienos eina (slenka) po dienų* (Eng. lit. ‘Days go/drag after days’), *autobusas eina (važiuoja) po autobuso* (Eng. ‘A bus goes after a bus’ <one after another>).

The participle *sekantis* is not fully compatible with the normative use of the base verb *sekti*. The participle can also refer to sb or sth going after another, but the causative relation can be excluded, like in the following: *sekanti diena* (Eng. ‘the next day’), *sekantis autobusas* (Eng. ‘the next bus’). There are also cases with no reference to previous events, rather, the focus is on further developments, e.g.: *Darbų tvarka sekanti* (Eng. ‘The work sequence is the following’). Such use is clearly deviant and is unanimously corrected. However, the first two examples (*sekanti diena* and *sekantis autobusas*) are debatable: some linguists replace the participle by the pronoun *kitas* (*autobusas*) (Eng. ‘another bus’), others tend to justify the given usage without any implied causality, because the pronoun *kitas* could equally refer to the immediate as well as any further item in a sequence. Traditional actual use has never accepted the participle *sekantis* in such utterances; it cannot be used in the language of formal register. However, it should not be treated as a gross and indisputable mistake either.

PRANAS KNIŪKŠTA
Lietuvių kalbos institutas
P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius